

เครือข่ายการค้ายาเสพติดกับการคงอยู่ในประเทศไทย

Drug Trafficking Network and Persistence in Thailand

สุระศักดิ์ ฉายขุนทด¹, สมยศ ปัญญาமாக², พลกฤต สงวนศักดิ์³ และพร้อมพล สัมพันธ์โน⁴

Surasak Chaykhunthod, Somyot Panyamak, Phonkrit Sanguansak and

Promphol Samphanthano

Received: November 11, 2020

Revised: January 5, 2021

Accepted: January 10, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ผู้อ่านได้ทราบ และเข้าใจถึงปัญหา ยาเสพติด โดยมีขอบเขตของเนื้อหาเพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์การค้ายาเสพติด และเครือข่าย การค้ายาเสพติด ผลการศึกษา พบว่า ยาเสพติดเป็นวัตถุมีพิษชนิดหนึ่งที่เป็นสาร หรือยาที่ได้จากพืช หรือส่วนของพืช ที่เป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์สารเคมี แล้วให้ผลผลิตเป็น ยาเสพติดให้โทษ เมื่อผู้ใดเสพเข้าสู่ร่างกายด้วยการรับประทาน ดม สูบ หรือและฉีดเข้า ๆ เป็น เวลานาน ๆ ติดต่อกัน จะก่อให้เกิดอาการพิษเรื้อรัง ตกเป็นทาสอยู่ใต้อำนาจของสิ่งที่เสพยาเข้าไปต้อง เพิ่มปริมาณการเสพยามากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อขาดยาหรือหยุดเสพยาจะปรากฏอาการถอนยามีอาการ ผิดปกติร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม และเป็นต้นเหตุแห่งอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนใน สังคม การค้ายาเสพติดมีการแผ่ขยายออกไปเป็นวงกว้าง โดยมีลักษณะของเครือข่ายการค้ายาเสพติด ที่เป็นกลุ่มของบุคคลกลุ่มหนึ่ง ซึ่งความสัมพันธ์ทั้งหมดของกลุ่มบุคคลเหล่านั้น เป็นความสัมพันธ์ ในทุก ๆ ด้าน มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกันในกลุ่ม และมีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ต่าง ๆ จึงเรียกได้ว่าเป็นกระบวนการหรือเครือข่ายการค้ายาเสพติด ประกอบด้วย เครือข่ายการค้ายาเสพติด เครือข่ายการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ เครือข่ายการค้ายาเสพติดพื้นที่ชายแดน (ภาคเหนือ) เครือข่ายการค้าส่งยาเสพติดในพื้นที่ และเครือข่ายการค้ายาเสพติดในเรือนจำ

คำสำคัญ: การค้า, การคงอยู่, เครือข่าย, ยาเสพติด

¹ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 5; Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 5

^{2,4} มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

³ สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน; Learning Institute For Everyone.

Abstract

The purposes of this academic article were intended for readers to know and understand the drug problems with the scope of the content to understand the phenomenon of drug trafficking and drug trafficking networks. The results of the study revealed that drugs is a toxic substance that is a substance or drugs derived from plants or part of the plant that is a natural product or from chemical synthesis then produces as a narcotic. When someone takes a narcotic by eating, sniffing, smoking or and injecting repeatedly for a long time, it will cause chronic poisoning symptoms, enslave under the power of the drug, have to increase the amount of use more and more. When the drug is absent or stop taking drugs, drug withdrawal symptoms will appear, physical and mental disorders are deteriorating and is the cause of crimes that cause trouble in society. Drug trafficking is spreading widely with the characteristics of drug trafficking networks that is a group of people that all the relationships of those groups are the relationships in every way. Responsibilities are divided among groups. Behaviors that cause various relationships are known as the process or drug trafficking networks including drug trafficking network, international drug trafficking network and drug trafficking network in the border area (Northern region), drug wholesale network in the area and drug trafficking networks in prisons.

Keywords: Trade, Persistence, Network, Drugs

บทนำ

จากสถานการณ์ยาเสพติดซึ่งเป็นภัยคุกคามสำคัญที่ก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อมวลมนุษยชาติทั่วโลกมาเป็นเวลายาวนานนั้น ปัญหายาเสพติดจัดเป็นปัญหาที่ทุกประเทศกำหนดให้เป็นวาระเร่งด่วนที่ต้องมีการแก้ไขอย่างจริงจัง เพราะนอกจากจะต้องสูญเสียทรัพยากรในด้านต่าง ๆ เป็นจำนวนมากในการแก้ไขปัญหาแล้ว ยาเสพติดยังเป็นสาเหตุที่จะนำไปสู่ปัญหาสังคมอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก ทั้งปัญหาอาชญากรรม ปัญหายิวรุ่น ปัญหาโสเภณี ซ่องโจร และการพนัน ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม กระบวนการค้ายาเสพติดจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีการดำเนินการที่ยากต่อการเข้าถึงในการปราบปราม เพราะมีผลประโยชน์ที่มหาศาล จึงมีผู้ที่จะเข้ามาสู่กระบวนการการค้ายาเสพติดเป็นจำนวนมาก ในแต่ละประเทศเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในเขตภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในเรื่องความรุนแรงของปัญหายาเสพติดประเทศไทยได้มีความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ในด้านของการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยแนวทางความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเสพติดให้บรรลุผลนั้น ทุกประเทศในกลุ่มต้องมองปัญหาร่วมกันโดยแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ และมีการอบรม

ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดร่วมกันตามกรอบยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ปี 2558 ซึ่งในอนาคตปัญหายาเสพติดยังคงมีแนวโน้มรุนแรงอยู่ และนับวันจะทวีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ประชาชนได้คาดหวังให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดในการควบคุม ป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อจะได้รับความรู้ที่มั่นคงปลอดภัยในการดำรงชีวิต การดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่ง (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2563)

สถานการณ์ปัญหายาเสพติดจากนอกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามแนวชายแดนที่มีเขตติดต่อกับประเทศ พม่า ลาว กัมพูชาและยังรวมไปถึงประเทศจีน และเวียดนามที่มีเส้นทางสาย R3A และเส้นทางสาย R3B เชื่อมติดต่อกัน ได้ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และยังคงมียาเสพติดจำนวนมากเตรียมส่งเข้ามาในประเทศไทยได้ตลอดเวลา ถึงแม้ว่าจะมีการเจรจาหยุดยั้งของรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้านกับชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดนไทยแล้วก็ตาม ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ ประกอบด้วย กองทัพสหรัฐว่า UWSA (United Wa State Army) เขตปกครองพิเศษที่ 2 กลุ่มเมืองลา (เขตปกครองพิเศษที่ 4) NDAA (National Democratic Alliance Army) กลุ่ม SSA/S ของ พลโท เจ้ายอดศึก กลุ่มกะเหรี่ยงคริสต์ KNU เหลือเพียงกลุ่ม KIA คะฉิ่นอิสระ ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีรายได้จากการผลิตยาเสพติด โดยนำเงินที่ได้ไปซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ทางทหารมาเก็บสะสมไว้ และตลาดการค้ายาเสพติดที่สำคัญของกระบวนการค้ายาเสพติดเหล่านี้ ก็คือประเทศไทย

สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศ และการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะปัญหาการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้าน มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดไปสู่ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมไทย และทำให้สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในประเทศไทยมีความรุนแรง การลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้าน ไม่ว่าจะเป็น เฮโรอีน ยาบ้า ไอซ์ หรือยาเสพติดประเภทอื่น ๆ ส่วนใหญ่จะถูกนำเข้ามาทางภาคเหนือตอนบนของไทย การลักลอบนำเข้ายาเสพติดยาเสพติดเข้าสู่ประเทศไทยยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องและมีปริมาณมาก โดยพื้นที่การลักลอบลำเลียงที่สำคัญยังคงเป็นพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดเชียงรายและจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากอยู่ใกล้แหล่งผลิต และพื้นที่พักยาที่สำคัญในพื้นที่ของชนกลุ่มน้อยในประเทศเพื่อนบ้าน สำหรับผลการดำเนินการปราบปรามยาเสพติด ซึ่งเป็นผลงานการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ ปี 2562 มีจำนวน 182,781 คดี ผู้ต้องหา 189,841 คน และเป็นคดีที่ไม่ทราบผู้กระทำความผิด จำนวน 2,278 คดี จำแนกเป็น คดียาบ้า 138,150 คดี ของกลางประมาณ 396,567,340.06 เม็ด ไอซ์ 23,688 คดี ของกลาง 17,504.72 กิโลกรัม เฮโรอีน 1,005 คดี ของกลาง 723.45 กิโลกรัม โคเคน 55 คดี ของกลาง 41.91 กิโลกรัม กัญชาแห้ง 6,926 คดี ของกลาง 27,560.21 กิโลกรัม พืชกระท่อม 12,819 คดี ของกลาง 92,929.94 กิโลกรัม คีตามีน 682 คดี ของกลาง 1,106.03 กิโลกรัม และเอ็กซ์ตาซี 213 คดี ของกลาง 265,699.36 เม็ด เมื่อเปรียบเทียบสถิติผลการจับกุมคดียาเสพติดในภาพรวม ปี 2561 และปี

2562 พบว่า ยาเสพติดที่สำคัญ เช่น ยาบ้า ไอซ์ เฮโรอีน โคเคน กัญชาแห้ง และคีตามีน มีการจับกุมและตรวจยึดปริมาณของกลางลดลง เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา พืชกระท่อม และเอ็กซ์ตาซีอย่างไรก็ตามแม้การจับกุมจำนวนคดีลดลง แต่ปริมาณของกลางที่ถูกจับกุมและตรวจยึดกลับเพิ่มขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2562)

ปัจจัยหรือสาเหตุที่ทำให้ปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทางภาคเหนือของไทยยังคงมีความรุนแรง และมีแนวโน้มสูงขึ้นมีหลายประการทั้งปัจจัยทางด้านสถานที่ตั้งของโรงงาน หรือแหล่งผลิตยาเสพติดของประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิศาสตร์ที่เอื้ออำนวย การรู้จักมักคุ้น หรือความเป็นเครือญาติกันระหว่างประชาชนทั้งของประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นแหล่งผลิตยาเสพติด และประชาชนตามชายแดนของประเทศไทยซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเอื้อต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทางภาคเหนือของไทย โดยภูมิประเทศเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ยากแก่การควบคุมและจับกุมเพราะชายแดนที่มีระยะทางยาวหลายพันกิโลเมตร อีกทั้งกำลังที่วางไว้ตามแนวชายแดนมีจำนวนจำกัด จึงทำให้มีช่องทางในการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาได้ รวมถึงลักษณะภูมิประเทศในภาคเหนือมีช่องทางเป็นป่าเขา สามารถลักลอบนำเข้ายาเสพติดได้โดยง่าย (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2553) ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเอื้อต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทางภาคเหนือตอนบนของไทยทั้งสิ้น ปัญหายาเสพติดที่ลักลอบนำยาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทางภาคเหนือตอนบนของไทย มีการปรับเปลี่ยนการดำเนินกิจกรรมในลักษณะที่เป็นเครือข่ายโยงใยกับคนหลายกลุ่มหลายพื้นที่ที่ซับซ้อน มีการนำเทคโนโลยีขั้นสูงเข้ามาใช้ในการดำเนินกิจกรรม ทำให้เกิดความยุ่งยากต่อการสกัดกั้นและปราบปรามจับกุม ถึงแม้ว่ารัฐบาลได้ตระหนักถึงความรุนแรงของสถานการณ์ และให้ความสำคัญกับการต่อต้านการลักลอบนำยาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน เข้ามาทางภาคเหนือตอนบนของไทยมีส่วนสำคัญทำให้ปัญหายาเสพติดในประเทศไทยมีความรุนแรงดังจะเห็นได้จากรัฐบาลทุกยุคสมัยได้ประกาศปัญหายาเสพติดเป็นวาระเร่งด่วนแห่งชาติ และยังมี การประกาศกฎหมายเพิ่มโทษในการดำเนินคดีในการกระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ซึ่งส่วนใหญ่จะถูกดำเนินคดีในข้อหา มีไว้ในความครอบครอง, มีไว้ในความครอบครองและจำหน่าย, มีไว้เพื่อเสพ, ยุยงส่งเสริมให้ผู้อื่นเสพ เป็นต้น

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น การศึกษาถึงเครือข่ายการค้ายาเสพติด เป็นเรื่องที่น่าสนใจ โดยเป็นการศึกษาที่ทำให้ได้องค์ความรู้ที่สำคัญต่อการทำความเข้าใจปัญหายาเสพติด และสามารถนำผลการศึกษานี้ไปใช้เป็นข้อเสนอแนะ แนวทางในการวางนโยบายทางสังคมแก่องค์กร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดได้ต่อไป

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

1. ความหมายของยาเสพติด ได้มีผู้ให้ความหมายและคำจำกัดความของยาเสพติดไว้ ดังนี้

1.1 องค์การอนามัยโลกได้ให้คำนิยามไว้ว่ายาสเสพติด คือ ยาหรือสารเคมีซึ่งบุคคลเสพเข้าสู่ร่างกายโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง (กิน สูบ ฉีด ตม ฯลฯ) ติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งแล้ว ทำให้มีผลต่อร่างกาย จิตใจของผู้ใช้ เกิดสภาพเป็นพิษเรื้อรัง ประกอบด้วยลักษณะพิเศษ 4 ประการ คือ มีความปรารถนาหรือความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะต้องเสพยานั้นต่อไปอีกมีความโน้มเอียงที่จะต้องเพิ่มปริมาณของยาที่เสพให้สูงขึ้นทุกขณะถ้าถึงเวลาไม่ได้เสพยา จะทำให้ผู้เสพเกิดอาการอยากยาหรือขาดยาที่เสพนั้นจะทำให้ลายสุขภาพของผู้เสพทั้งทางร่างกายและจิตใจ

1.2 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2465 บัญญัติว่า ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง “ยาต่าง ๆ ตามบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งประกาศตามพระราชบัญญัติและยาซึ่งรัฐมนตรี (สาธารณสุข) เห็นว่าอาจทำให้เสพติดแล้วให้โทษแก่ผู้บริโภคร” เช่น กัญชาตามกฎหมายว่าด้วยกัญชา ฝิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยฝิ่น, พิษกระท่อมตามกฎหมายว่าด้วยพิษกระท่อม, วัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ตามที่รัฐมนตรีกำหนดให้เป็นยาเสพติดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.3 พระราชบัญญัติของกระทรวงสาธารณสุข ยาเสพติด หมายถึง ยาต่าง ๆ ที่ประกาศใช้ราชกิจจานุเบกษา ตามบัญชีรายชื่อยาซึ่งเห็นว่าเป็นยาเสพติดให้โทษแก่ผู้เสพหรือผู้บริโภค แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ (สุพัฒน์ อธิวณิชเจริญชัย, 2543)

1) ยากดประสาท (Depressant) ทำให้ประสาทมึนชา สมอง จิตใจ อารมณ์เฉื่อยชา และหย่อนคลายลง เช่น ฝิ่น มอร์ฟีน สุรา บาบิตูเรท ยานอนหลับ ยากล่อมประสาท

2) ยาหลอนประสาท (Hallucinogen) ทำให้เกิดประสาทหลอน เห็นภาพผิดไปจากปกติ รสสัมผัสเปลี่ยนแปลง ประสาททั้งห้าของร่างกายแปรปรวน มีกริยาผิดไปจากความเป็นจริงทั้งหมด เช่น L.S.D., D.M.T. กัญชา T.H.C. และ S.T.P.

3) ยากระตุ้นระบบประสาท สมอง (Stimulant) ออกฤทธิ์กระตุ้นเร่งเร้าประสาททำให้ตื่นตัวและกระวนกระวาย ประสาทสมองไหวตัวอยู่เสมอ เช่น โคคาอีน แอมเฟตตามีน กระท่อม

1.4 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 กำหนดความหมายของคำว่ายาเสพติดให้โทษไว้ดังนี้ คือ สารเคมีหรือวัตถุนิตใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยวิธีรับประทาน ตม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ผู้ที่เสพยา ต้องเพิ่มขนาดการเสพมากขึ้นเป็นลำดับจะเกิดอาการถอนยาเมื่อหยุดใช้ ยาหรือขาดยา เกิดความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรง จะมีสุขภาพร่างกายที่ทรุดโทรมลง

1.5 องค์การอนามัยโลกได้ให้คำนิยามไว้ว่า “ยาเสพติด” หมายถึง ยา หรือสารเคมีที่เสพเข้าสู่ร่างกายแล้วทำให้เกิดพิษเรื้อรังแก่ผู้เสพ ทำให้ร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม มีอาการผิดปกติหรือทรามานเมื่อขาดยา สารบางอย่างที่เป็นยาเสพติดอาจไม่ทำให้เกิดอาการขาดยา ทางร่างกายแต่เป็นการเสพติดทางจิตใจได้ เช่น บุหรี่ เหล้า กัญชา ซึ่งหากไม่ได้เสพจะมีอาการหงุดหงิด โมโหฉุนเฉียว กระวนกระวาย อารมณ์ไม่แจ่มใส จิตใจขุ่นข้อง (โสภา ซปีลมันน์, 2537)

1.6 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ ได้ให้คำนิยามของยาเสพติดให้โทษว่าหมายถึง ยาหรือสารเคมีใดก็ตาม เมื่อบุคคลเสพหรือรับเข้าสู่ร่างกาย โดยการฉีด สูบ กิน หรือดม หรือวิธีอื่นติดต่อกันเป็นเวลานาน หรือช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้วจะก่อให้เกิดเป็นพิษเรื้อรัง ซึ่งจะทำให้เกิดความเสื่อมโทรมขึ้นแก่บุคคลผู้เสพและสังคมด้วย ทั้งจะต้องทำให้ผู้เสพแสดงออกซึ่งลักษณะต่าง ๆ กัน คือ มีความต้องการที่จะเสพยาชนิดนั้น ๆ ต่อเนื่องไป มีความต้องการปริมาณของยามากขึ้น และมีภาวะเป็นการติดยาและอยากยาทั้งทางร่างกายและจิตใจ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2557)

1.7 จรัส สุวรรณเวลา (2527) ให้ความหมายของยาเสพติดไว้ว่า หมายถึง สารหรือยาที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในร่างกายหรือจิตใจของผู้ที่ได้รับเข้าไปสู่ร่างกาย เป็นผลทำให้ผู้นั้นอยากได้รับหรือจำเป็นต้องได้รับสารนั้นอยู่เป็นอาจิม

ดังนั้น ความหมายและคำจำกัดความของยาเสพติด ในบทความนี้ คำว่ายาเสพติด จึงหมายถึง วัตถุที่มีพิษชนิดหนึ่งที่เป็นสารหรือยาที่ได้จากพืชหรือ ส่วนของพืชที่เป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์สารเคมี แล้วให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ เมื่อผู้ใดเสพเข้าสู่ร่างกาย ด้วยการรับประทาน ดม สูบ หรือและฉีดเข้า ๆ เป็นเวลานาน ๆ ติดต่อกัน จะก่อให้เกิดอาการพิษเรื้อรัง ตกเป็นทาสอยู่ใต้อำนาจของสิ่งที่เสพเข้าไปต้องเพิ่มปริมาณการเสพมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อขาดยาหรือหยุดเสพจะปรากฏอาการถอนยามีอาการผิดปกติร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม และเป็นต้นเหตุแห่งอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนในสังคม

2. การค้ายาเสพติด

ปัจจุบันปัญหายาเสพติดได้แผ่ขยายวงกว้างไปทั่วทุกหนแห่ง แพร่กระจายอย่างรวดเร็ว เหมือนกับการเกิดโรคระบาด มีการคิดค้นตัวยาลักษณะแปลกใหม่ออกมาขาย ก่อให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อโดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคม ครอบครัว ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายในระดับต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเป็นกฎหมายระหว่างประเทศในระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาค และระดับชาติแล้วก็ตาม ซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับได้มุ่งเน้นเพื่อหยุดยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติด การวางนโยบายด้านยาเสพติดเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะให้เห็นว่ารัฐจะนำพากระบวนการยุติธรรมด้านคดียาเสพติดของประเทศไปในทิศทางใด เพราะยาเสพติดได้กลายเป็นธุรกิจที่ทำกำไรได้ดีมาตั้งแต่ยุค ค.ศ. 1960 การขยายตัวของอาชญากรรมข้ามชาติส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการก่อตัวของการค้ายาเสพติดในภูมิภาคต่าง ๆ กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับยาเสพติดในปัจจุบัน ได้แก่ อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. 1971 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. 1988 มีลักษณะสำคัญบางประเด็นดังต่อไปนี้

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท รับเอาโดยที่ประชุมเต็มคณะครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม ค.ศ. 1988 ซึ่ง

ในภาคีแห่งอนุสัญญาฯ นี้ ตามข้อ 1 บทนิยาม เว้นแต่จะได้ระบุไว้อย่างชัดเจนเป็นอย่างอื่น หรือตามบริบทแล้วจำเป็นต้องใช้คำนิยามเป็นอย่างอื่น ให้ใช้คำนิยามที่กำหนดต่อไปนี้ตลอดอนุสัญญาฯ นี้

(ข) “การส่งมอบยาเสพติดภายใต้การควบคุม” หมายถึง วิธีการปล่อยให้สินค้ายาเสพติดหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่ผิดกฎหมายหรือต้องสงสัยว่าเป็นสิ่งดังกล่าว ตามรายชื่อในบัญชี I และบัญชี II ที่ผนวกไว้กับอนุสัญญาฯ นี้ หรือสิ่งที่บรรจุไว้แทน ออกจาก ผ่าน หรือเข้าไปในดินแดนของประเทศหนึ่งหรือหลายประเทศโดยการรับรู้และอยู่ในสายตาของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะทราบถึงตัวบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่บัญญัติไว้ตามข้อ 3 วรรค 1 ของอนุสัญญาฯ นี้

(จ) “การลักลอบค้า” หมายถึง การกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในข้อ 3 วรรค 1 และวรรค 2 ของอนุสัญญาฯ นี้

(ด) “ทรัพย์สิน” หมายถึง ทรัพย์สินทุกชนิดไม่ว่าจะมีรูปร่างหรือไม่มีรูปร่างเป็นสิ่งหาปริมาณหรือสิ่งหาปริมาณ มีตัวตนหรือไม่มีตัวตน และเอกสารทางกฎหมายหรือตราสารที่เป็นหลักฐานแสดงการมีกรรมสิทธิ์หรือมีผลประโยชน์ในทรัพย์สินนั้น

ต่อมาในระดับภูมิภาค ยังได้มีการออกกฎหมายหรือมีข้อตกลงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำข้อตกลงอนุสัญญา หรือทำ MOU มารองรับ เพื่อหยุดยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติดหลายฉบับ อันประกอบไปด้วยกฎหมายยาเสพติดประเทศญี่ปุ่น กฎหมายว่าด้วยสารเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ (The Narcotics and Psychotropics Control Law) บัญญัติขึ้นในปี พ.ศ. 2496 (ค.ศ. 1953) เพื่อควบคุมยาเสพติดวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ประเทศญี่ปุ่นมีกฎหมายแยกจากกันในการควบคุมยาเสพติดอยู่ 5 ฉบับ (Japan’s 5 Drug-related Laws) โดยมีเจตนารมณ์ของกฎหมาย มุ่งควบคุมการนำเข้า ส่งออก การผลิต ยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท โดยมีมาตรการเชิงป้องกันอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน การให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาและส่งเสริมงานสวัสดิการสำหรับบุคคลดังกล่าว นโยบายปราบปรามจับกุม อย่างเด็ดขาดควบคู่กับนโยบายป้องกันบำบัดรักษาแบบบังคับและให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชน ประกอบด้วย

- 1) Narcotics and Psychotropics Control Law
- 2) Cannabis Control Law
- 3) Opium Law
- 4) Stimulants Control Law
- 5) Narcotics Special Law

กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดของประเทศสิงคโปร์ มีกฎหมายการใช้ยาในทางที่ผิด พ.ศ. 2518 ได้ควบคุมยาบางชนิดและกำหนดโทษของการเสพ กฎหมายการใช้ยาในทางที่ผิดยังให้อำนาจผู้อำนวยการสำนักงานยาเสพติดกลางในการสั่งให้บุคคลใดก็ตามที่พบว่าเป็นผู้ติดยาเสพติด (หรือตรวจพบร่องรอยของการใช้ยาที่ควบคุมในปัสสาวะ) เข้ารับการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพภาคบังคับในสถาน พยาบาลที่ได้รับความเห็นชอบแล้ว

สำหรับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในประเทศไทยนั้น มาตรการการบังคับใช้กฎหมายจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะควบคุมหรือลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถือเป็นมาตรการหลักในการปราบปรามยาเสพติดให้โทษ ที่ผ่านมามีประเทศไทยมีกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมและปราบปรามยาเสพติดที่สำคัญจำนวน 5 ฉบับ ประกอบด้วย

- 1) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519
- 2) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
- 3) พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534
- 4) พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518
- 5) พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

ดังนั้น จากแนวคิดข้างต้นอันประกอบไปด้วย กฎหมายระหว่างประเทศในระดับนานาชาติ กฎหมายระดับภูมิภาคในภาคพื้นเอเชีย และกฎหมายระดับชาติ ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด จึงสรุปได้ว่า การค้ายาเสพติด คือ การขาย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ให้นำ หรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร นำ หรือส่งออกนอกราชอาณาจักร ซึ่งกฎหมายได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นการกระทำการค้ายาเสพติดที่ผิดกฎหมาย

3. เครื่องมือการค้ายาเสพติด

องค์ประกอบของเครื่องมือการค้ายาเสพติด มีองค์ประกอบสำคัญอยู่อย่างน้อย 7 อย่างด้วยกัน คือ 1) มีการรับรู้มุมมองที่เหมือนกัน 2) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 3) มีความสนใจหรือผลประโยชน์ร่วมกัน 4) การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย 5) มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน 6) การเกื้อหนุนพึ่งพากัน และ 7) มีปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยน ส่วนกระบวนการการค้ายาเสพติดหรือเครือข่ายการค้ายาเสพติดนั้น นิติรัฐ พัสกรพินิจ (2552) ได้แบ่งเครือข่ายการค้ายาเสพติดในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

3.1 เครือข่ายการค้ายาเสพติด

1) เครือข่ายการผลิตที่เป็นชาวต่างชาติจะผลิตเฮโรอีนและยาบ้าส่วนใหญ่เป็นเครือข่ายเดียวกัน มีมากในรัฐฉานตะวันออกของพม่า ซึ่งเป็นเขตปกครองพิเศษ (โกก้าง) และรวบรวมถึงพื้นที่ป่าเขาบางแห่ง ซึ่งอยู่ใต้อิทธิพลของกลุ่มไทยใหญ่และกลุ่มจีนฮ่ออิสระ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ติดชายแดนจีน และบางส่วนติดกับชายแดนไทย เป็นกลุ่มที่ผลิตเฮโรอีนและยาบ้าลำเลียงผ่านประเทศไทย และจีนเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ในพื้นที่ชายแดนไทย-พม่า ยังมีกลุ่มไทยใหญ่และจีนฮ่ออิสระ ซึ่งซื้อหัวเชื้อยาบ้ามาจากโรงงาน ไกล่ชายแดนจีน แล้วนำมาเข้าโรงงานอัดเม็ดยาบ้าส่งเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย

2) เครือข่ายผู้ผลิตชาวไทย เป็นกลุ่มที่ซื้อหัวเชื้อยาบ้าจากรัฐฉาน นำเข้ามาผสมกับคาเฟอีน และอัดเม็ดในบ้านเช่าในพื้นที่ภาคกลางของไทย เพื่อนำออกจำหน่ายเป็นรายย่อย สามารถสร้างผลกำไรได้มาก

3.2 เครือข่ายการค้ายาเสพติดพื้นที่ชายแดน (ภาคเหนือ) เป็นกลุ่มที่ทำหน้าที่เป็นนายหน้าติดต่อค้ายาเสพติดระหว่างลูกค้าในพื้นที่ตอนในกับโรงงานผลิตนอกประเทศ บุคคลเหล่านี้สามารถสั่งยาเสพติดจากสต็อกหรือสั่งให้มีการผลิตล่วงหน้าโดยไม่จำเป็นต้องจ่ายเงินล่วงหน้าเต็มจำนวน ทั้งนี้อาศัยสายสัมพันธ์ เครดิต ความไว้วางใจ เชื่อใจ ของกลุ่มผู้ผลิต หรือเจ้าของยาเสพติดนอกประเทศ โดยเครือข่ายเหล่านี้มีกลุ่มผู้รับจ้างลำเลียงจากนอกประเทศ บุคคลที่รับจ้างเก็บรักษา ยาเสพติดบริเวณชายแดน กลุ่มจัดการบรรจุชุกซ่อนในยานพาหนะ เพื่อลำเลียงไปส่งลูกค้าที่เป็นลูกค้าสำคัญ

3.3 เครือข่ายการค้าส่งยาเสพติดในพื้นที่ เมื่อการค้ายาบ้าแพร่ขยายจากชุมชนเมืองไปถึงหมู่บ้านในชนบท พบว่า เครือข่ายการค้าส่งเกิดขึ้นในทุกพื้นที่ ผู้ค้ายาบ้าที่มีเงินทุนสูงมากสามารถขยายเครือข่ายหาลูกค้าได้เพิ่มมากขึ้น จนกลายเป็นเครือข่ายใหญ่ บางคนใช้ผลกำไรจากการค้ายาบ้าเป็นทุนในการหาเสียงและพรรคพวกเพื่อเข้ามาเป็นนักการเมืองในระดับท้องถิ่น รวมทั้งใช้กำไรที่ได้เป็นทุนในการคบหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักการเมืองในระดับสูง

3.4 เครือข่ายการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ ได้แก่

1) เครือข่ายในจอร์เจีย เป็นเครือข่ายขนาดใหญ่มีผู้ร่วมงานและผู้รับจ้างจำนวนมากอยู่ในประเทศ อยู่ในระหว่างเส้นทาง และประเทศปลายทางทำหน้าที่ติดต่อซื้อขายยาเสพติดจัดการขนส่งลำเลียงยาเสพติด โดยใช้ผู้ลำเลียงหลายคน และจัดการจำหน่ายในประเทศปลายทางจนถึงระดับแพร่ระบาดในพื้นที่ จึงสามารถสร้างผลกำไรจำนวนมากให้บุคคลระดับบนและนายทุนแต่ละเครือข่ายได้ เครือข่ายในจอร์เจียเคลื่อนไหวในประเทศไทย โดยการจัดหาเฮโรอีนจากไทยไปจำหน่ายในออสเตรเลียและอเมริกา ในขณะเดียวกันก็จัดหาโคเคนจากประเทศในทวีปอเมริกาใต้เข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยด้วย หลายปีที่ผ่านมา เจ้าหน้าที่ไทยสามารถจับกุมกลุ่มนายทุนและกลุ่มผู้รับจ้างลำเลียงได้หลายรายแต่เครือข่ายเหล่านี้ ก็ยังคงเคลื่อนไหวอยู่

2) เครือข่ายชาวจีน เป็นเครือข่ายการค้ายาเสพติดที่อาศัยความเป็นเชื้อสายชาวจีนที่อยู่ในประเทศต่าง ๆ เป็นตัวเชื่อมโยงและสร้างความไว้วางใจ ทำให้การค้ายาเสพติดเป็นไปอย่างราบรื่น กลุ่มชาวจีนแผ่นดินใหญ่ จีนฮ่องกง จีนไทย ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการค้าเฮโรอีนจากพม่าผ่านจีนแผ่นดินใหญ่ ไทย พม่า ลาว ไปสู่ตลาดในประเทศออสเตรเลีย แคนาดา และอเมริกา ในขณะที่จีน มาเลเซีย สิงคโปร์ ส่วนใหญ่ค้าเฮโรอีนจากไทยผ่านมาเลเซียไปสู่ตลาดในออสเตรเลีย และเนเธอร์แลนด์ ขณะเดียวกันก็อาศัยเครือข่ายในเนเธอร์แลนด์จัดหายาฮี หรือเอ็กซ์ตาซี แล้วลำเลียงเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยและมาเลเซีย

3.5 เครือข่ายการค้ายาเสพติดในเรือนจำ ได้แก่ ผู้กระทำความผิดรายสำคัญที่ถูกจับกุมดำเนินคดี และถูกควบคุมตัวในเรือนจำทั้งที่ถูกควบคุมระหว่างการพิจารณาคดี และที่เป็นนักโทษเด็ดขาด พบว่า ผู้กระทำความผิดยาเสพติดที่เป็นรายสำคัญเหล่านี้ ยังไม่หยุดยั้งพฤติการณ์ค้ายาเสพติด มีการร่วมมือกับนักโทษที่ถูกควบคุมภายในเรือนจำ ทำการติดต่อสั่งซื้อขยายยาเสพติดกับผู้ค้ายาเสพติดภายนอกเรือนจำ โดยวิธีการลักลอบติดต่อทั้งจากผู้มาเยี่ยมนักโทษ จากการใช้โทรศัพท์มือถือติดต่อสั่งซื้อยา นัตแนะ ส่งมอบยาเสพติด ทั้ง ๆ ที่โทรศัพท์มือถือเป็นสิ่งของ

ต้องห้ามในเรือนจำ และเรือนจำมีมาตรการป้องกันตรวจค้นอย่างเข้มงวด แต่ก็ยังมีการลักลอบส่ง-ใช้โทรศัพท์มือถือส่งข้อความ-ขายยาเสพติดกันในเรือนจำ

4. ประเด็นทางด้านเครือข่ายการผลิตยาเสพติด ประกอบด้วย

4.1 เครือข่ายการผลิตที่เป็นชาวต่างชาติที่ผลิตเฮโรอีน และยาบ้าส่วนใหญ่เป็นเครือข่ายเดียวกัน มีมากในรัฐฉานตะวันออกของพม่า ซึ่งเป็นเขตปกครองพิเศษ (โกก้าง) และรวบรวมถึงพื้นที่ป่าเขาบางแห่ง ซึ่งอยู่ใต้อิทธิพลของกลุ่มไทยใหญ่และกลุ่มจีนฮ่ออิสระ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ติดชายแดนจีน และบางส่วนติดกับชายแดนไทยเป็นกลุ่มที่ผลิตเฮโรอีนและยาบ้าลำเลียงผ่านประเทศไทยและจีนเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ในพื้นที่ชายแดนไทย-พม่า ยังมีกลุ่มไทยใหญ่และจีนฮ่ออิสระที่ซื้อหัวเชื้อยาบ้ามาจากโรงงาน ไกล่ชายแดนจีนเพื่อนำมาเข้าโรงงานอัดเม็ดยาบ้า และส่งเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย

4.2 เครือข่ายผู้ผลิตชาวไทย เป็นกลุ่มที่ซื้อหัวเชื้อยาบ้าจากรัฐฉานนำเข้ามาผสมกับคาเฟอีน และอัดเม็ดในบ้านเช่าในพื้นที่ภาคกลางของไทย เพื่อนำออกจำหน่ายเป็นรายย่อยสามารถสร้างผลกำไรได้มาก

4.3 เครือข่ายการค้าพื้นที่ชายแดน (ภาคเหนือ) เป็นกลุ่มที่ทำหน้าที่เป็นนายหน้าติดต่อค้าเฮโรอีนและยาบ้าระหว่างลูกค้าในพื้นที่ตอนในกับโรงงานผลิตนอกประเทศ บุคคลเหล่านี้สามารถส่ง ยาเสพติดจากสต็อก หรือสั่งให้มีการผลิตล่วงหน้า โดยไม่จำเป็นต้องจ่ายเงินล่วงหน้าเต็มจำนวน อาศัยสายสัมพันธ์ เครดิต ความไว้วางใจ เชื่อใจ ของกลุ่มผู้ผลิต หรือเจ้าของยาเสพติดนอกประเทศ โดยเครือข่ายเหล่านี้มีกลุ่มผู้รับจ้างลำเลียงจากนอกประเทศ บุคคลที่รับจ้างเก็บรักษายาเสพติดบริเวณชายแดน กลุ่มจัดการบรรจุซุกซ่อนในยานพาหนะ เพื่อลำเลียงไปส่งลูกค้าที่เป็นลูกมือสำคัญ

4.4 เครือข่ายการค้าส่งในพื้นที่เมื่อการค้ายาบ้าแพร่ขยายจากชุมชนเมืองไปถึงหมู่บ้านในชนบท พบว่า เครือข่ายการค้าส่งเกิดขึ้นในทุกพื้นที่ ผู้ค้ายาบ้าที่มีเงินทุนสูงมากสามารถขยายเครือข่ายหาลูกค้าได้เพิ่มมากขึ้นจนกลายเป็นเครือข่ายใหญ่ บางคนใช้ผลกำไรจากการค้ายาบ้าเป็นทุนในการหาเสียงและพรรคพวกเพื่อเข้ามาเป็นนักการเมืองในระดับท้องถิ่น รวมทั้งใช้กำไรเป็นทุนในการคบหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักการเมืองในระดับที่สูงกว่า

5. เครือข่ายการค้าระหว่างประเทศ

5.1 เครือข่ายไนจีเรีย เป็นเครือข่ายขนาดใหญ่มีผู้ร่วมงานและผู้รับจ้างจำนวนมากอยู่ในประเทศ อยู่ในระหว่างเส้นทาง และประเทศปลายทางทำหน้าที่ติดต่อซื้อยาเสพติด จัดการขนส่งลำเลียงยาเสพติด โดยใช้ผู้ลำเลียงหลายคน และจัดการจำหน่ายในประเทศปลายทางจนถึงระดับแพร่ระบาดในพื้นที่ จึงสามารถสร้างผลกำไรจำนวนมากให้บุคคลระดับบนและนายทุนแต่ละเครือข่ายได้ เครือข่ายไนจีเรียเคลื่อนไหวในประเทศไทยโดยการจัดหาเฮโรอีนจากไทยไปจำหน่ายในออสเตรเลียและอเมริกา ในขณะที่เดียวกันก็จัดหาโคเคนจากประเทศในทวีปอเมริกาใต้เข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยด้วย หลายปีที่ผ่านมา เจ้าหน้าที่ไทยสามารถจับกุมกลุ่มนายทุนและกลุ่มผู้รับจ้างลำเลียงได้หลายรายแต่เครือข่ายเหล่านี้ ก็ยังคงเคลื่อนไหวอยู่

5.2 เครือข่ายชาวจีน เป็นเครือข่ายการค้ายาเสพติดที่อาศัยความเป็นเชื้อสายชาวจีนที่อยู่ในประเทศต่าง ๆ เป็นตัวเชื่อมโยงและสร้างความไว้วางใจ ทำให้การค้ายาเสพติดเป็นไปอย่างราบรื่น กลุ่มชาวจีนแผ่นดินใหญ่ จีนฮ่องกง จีนไทย ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการค้าเฮโรอีนจากพม่าผ่านจีนแผ่นดินใหญ่ ไทย พม่า ลาว ไปสู่ตลาดในประเทศออสเตรเลีย แคนาดา และอเมริกา ในขณะที่จีนมาเลเซีย จีนสิงคโปร์ ส่วนใหญ่ค้าเฮโรอีนจากไทยผ่านมาเลเซียไปสู่ตลาดในออสเตรเลีย และเนเธอร์แลนด์ ขณะเดียวกันก็อาศัยเครือข่ายในเนเธอร์แลนด์จัดหายาอี หรือเอ็กซ์ตาซี แล้วลำเลียงเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยและมาเลเซีย

5.3 เครือข่ายการค้ายาเสพติดในเรือนจำ ได้แก่ ผู้กระทำความผิดรายสำคัญที่ถูกจับกุมดำเนินคดี และถูกควบคุมตัวในเรือนจำทั้งที่ถูกควบคุมระหว่างการพิจารณาคดี และที่เป็นนักโทษเด็ดขาด พบว่า ผู้กระทำความผิดยาเสพติดที่เป็นรายสำคัญเหล่านี้ ยังไม่หยุดยั้งพฤติกรรมการค้ายาเสพติด มีการร่วมมือกับนักโทษที่ถูกควบคุมภายในเรือนจำ ทำการติดต่อส่งซื้อขายยาเสพติดกับผู้ค้ายาเสพติดภายนอกเรือนจำ โดยวิธีการลักลอบติดต่อทั้งจากผู้มาเยี่ยมนักโทษ จากการใช้โทรศัพท์มือถือติดต่อส่งซื้อขาย นัดแนะ ส่งมอบยาเสพติด ทั้ง ๆ ที่โทรศัพท์มือถือเป็นสิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ และเรือนจำมีมาตรการป้องกัน ตรวจสอบอย่างเข้มงวด แต่ก็ยังมีการลักลอบส่งและใช้โทรศัพท์มือถือส่งซื้อ-ขายยาเสพติดกันในเรือนจำ

จากการศึกษา และวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย ได้นิยามและสรุปคำว่า เครือข่าย หมายถึง กลุ่มของบุคคลกลุ่มหนึ่งซึ่งประกอบด้วยความสัมพันธ์ทั้งหมดของกลุ่มบุคคลนั้น ที่อยู่ในกลุ่มนั้นเป็นความสัมพันธ์ทุก ๆ ด้าน โดยที่มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกันในกลุ่ม และมีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ต่าง ๆ โดยมีองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น มีการรับรู้มุมมองที่เหมือนกัน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีความสนใจหรือผลประโยชน์ร่วมกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน การเกื้อหนุนพึ่งพากันและมีปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยน การนำแนวคิดหรือประเด็นจากแนวคิดที่เกี่ยวกับเครือข่าย เพื่ออธิบายกระบวนการค้า ยาเสพติด อธิบายกระบวนการค้ายาเสพติด และด้านเครือข่ายยาเสพติด จึงเป็นการอธิบายถึงความสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคล โดยมีการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนผล ประโยชน์ซึ่งกันและกันนั่นเอง

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายการค้ายาเสพติด

การุณย์ บัวเพื่อน (2545) ได้ศึกษาวิจัย “เครือข่ายยาบ้านสังคมไทยศึกษาจากประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ปราบปรามยาเสพติด” พบว่า เครือข่ายยาบ้าในสังคมไทยเป็นเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมที่มีความเข้มแข็งและมีวิธีการดำเนินการที่ซับซ้อนอย่างมาก วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อศึกษาถึงระบบ รูปแบบ วิธีการดำเนินการ และการเชื่อมโยงเครือข่ายที่ทำหน้าที่ในการลักลอบผลิต ลักลอบนำเข้าและลักลอบจำหน่ายยาบ้าในสังคมไทย โดยศึกษาจากประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ปราบปรามยาเสพติดด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผลการวิจัยพบว่า เครือข่ายยาบ้าในสังคมไทย เป็นเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมที่มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนในองค์กร การจัดระบบ และวิธีการดำเนินการของเครือข่ายการผลิต เครือข่ายการ

นำเข้า ลำเลียง และเครือข่ายการจำหน่าย จึงมีรูปแบบที่ชัดเจน มีลักษณะของเครือข่ายเหมือนราก ที่มีรากฝอยแตกออกมาและปลายรากฝอยเป็นเครือข่ายย่อยที่มีลักษณะเป็นใยแมงมุม มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล มีการตัดตอนทั้งแนวดิ่งและแนวนอน โดยมีการตัดตอนทุกชั้นตอน ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของบุคคลที่เป็นนายทุนหรือหุ้นส่วนของเครือข่าย และผู้ที่ทำหน้าที่ตัดตอนจะเป็นนายหน้าหรือผู้ประสานงานหรือตัวแทนของเครือข่าย ทุกคนในเครือข่ายจะได้รับผลประโยชน์จากการทำหน้าที่ทั้งสิ้น การจัดรูปแบบของเครือข่ายยาบ้านสังคมไทยมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมที่มองด้วยตาเปล่าไม่เห็น ต้องอาศัยการสืบสวนอย่างเป็นระบบ จึงจะทราบว่าผู้ใดทำหน้าที่อะไร ทุกคนมีตัวตายตัวแทนคล้ายมีชีวิต พร้อมทั้งจะเข้าทำหน้าที่แทนตนเอง ทุกคนพร้อมที่จะเสี่ยงเพื่อผลประโยชน์ทั้งสิ้น โดยผลประโยชน์ที่ได้รับจะเป็นจำนวนเงินที่สูงมาก เครือข่ายยาบ้านสังคมไทยจึงเป็นเสมือนเครือข่ายที่มีชีวิต มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา โดยมีเป้าหมายในการเคลื่อนย้ายยาบ้าจากแหล่งผลิตไปยังผู้เสพโดยปลอดภัย ทั้งนี้เพื่อให้ได้เงินซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนในเครือข่ายต้องการ

จำเริญ สุภาคำ (2559) ได้ศึกษาวิจัย “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติดยาบ้าของผู้ค้า ที่เป็นนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำพื้นที่เขต 5 ในประเทศไทย” โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาความแตกต่างภูมิหลังของผู้ค้าซึ่งเป็นนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำ 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติดประเภทยาบ้า และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ายาบ้าต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า 1) ผู้ค้าซึ่งเป็นนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำรายย่อย และรายใหญ่ มีภูมิหลังแตกต่างกัน 2) ในภาพรวม ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การกระทำความผิดฯ มี 2 ตัวแปร ได้แก่ ก) ปัจจัยสาเหตุส่วนบุคคล และ ข) ปัจจัยการใช้ชีวิตทางสังคมที่เอื้อต่อการสร้างเครือข่าย ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ผู้ค้ารายย่อย คือ นักโทษเด็ดขาดที่ถูกจำคุกในเรือนจำน้อยกว่า 10 ปี มี 3 ปัจจัย ได้แก่ ก) ปัจจัยสาเหตุส่วนบุคคล ข) ปัจจัยด้านโอกาสเข้าถึงยาเสพติด และ ค) ปัจจัยการใช้ชีวิตทางสังคมที่เอื้อต่อการสร้างเครือข่ายโดย ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดรายใหญ่ คือ นักโทษเด็ดขาดที่ถูกจำคุกในเรือนจำมากกว่า 10 ปี มี 1 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยการใช้ชีวิตทางสังคมที่เอื้อต่อการสร้างเครือข่าย 3) แนวทางการป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ายาบ้า ควรประกอบด้วย ด้านปัจจัยสาเหตุส่วนบุคคล คือ การจัดอบรมเยาวชน การสอดส่องดูแลภายในหมู่บ้านชุมชน ส่งเสริมอาชีพ ทั้งนี้ปัจจัยด้านโอกาสเข้าถึงยาเสพติด คือ ไม่ควรให้มีแหล่งอบายมุข การประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมภาครัฐควรติดตามตรวจสอบพฤติกรรมบุคคลที่เกี่ยวข้องยาเสพติด การสกัดกั้นเส้นทางการลำเลียง ส่วนปัจจัยการใช้ชีวิตทางสังคมที่เอื้อต่อการสร้างเครือข่าย ได้แก่ การปราบปรามผู้ค้าอย่างจริงจัง การลงโทษโดยเฉียบขาดและรวดเร็วมีกฎหมายเอื้อต่อการตรวจค้น จับกุม การให้การลดโทษแก่ผู้ให้ข้อมูล นอกจากนี้ผู้ที่มีการกระทำความผิดซ้ำ ต้องรับโทษเพิ่มขึ้น

บทสรุป

การศึกษาเครือข่ายการค้ายาเสพติดเป็นการอธิบายถึงคำว่ายาเสพติด ซึ่งเป็นวัตถุที่มีพิษชนิดหนึ่งที่เป็นสาร หรือยาที่ได้จากพืช หรือส่วนของพืช ที่เป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์สารเคมี แล้วให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ เมื่อผู้เสพเข้าสู่ร่างกาย ด้วยการรับประทาน ดม สูบ หรือและฉีดเข้า ๆ เป็นเวลานาน ๆ ติดต่อกัน จะก่อให้เกิดอาการพิษเรื้อรัง ตกเป็นทาสอยู่ใต้อำนาจของสิ่งที่เสพเข้าไปต้องเพิ่มปริมาณการเสพมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อขาดยาหรือหยุดเสพจะปรากฏอาการถอนยามีอาการผิดปกติร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม และเป็นต้นเหตุแห่งอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนในสังคม ยาเสพติดจึงได้กลายเป็นธุรกิจที่ทำกำไรได้ดีมากตั้งแต่ยุค ค.ศ.1960 จึงทำให้เกิดการค้ายาเสพติดแผ่ขยายออกไปเป็นวงกว้าง โดยมีลักษณะของเครือข่ายการค้ายาเสพติด ที่เป็นกลุ่มของบุคคลกลุ่มหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยความสัมพันธ์ทั้งหมดของกลุ่มบุคคลนั้น เป็นความสัมพันธ์ในทุก ๆ ด้าน มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกันในกลุ่ม และมีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ต่าง ๆ โดยมีองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น มีการรับรู้มุมมองที่เหมือนกัน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีความสนใจหรือผลประโยชน์ร่วมกัน การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน การเกื้อหนุนพึ่งพากันและมีปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยน เครือข่ายการค้ายาเสพติดจึงประกอบด้วย เครือข่ายการค้ายาเสพติด เครือข่ายการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ เครือข่ายการค้ายาเสพติดพื้นที่ชายแดน (ภาคเหนือ) เครือข่ายการค้าส่งยาเสพติดในพื้นที่ และเครือข่ายการค้ายาเสพติดในเรือนจำ

เอกสารอ้างอิง

- การุณย์ บัวเผื่อน. (2545). เครือข่ายยาบ้าในสังคมไทย: ศึกษาจากประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ปราบปรามยาเสพติด. *วารสารรัฐศาสตร์ปริทัศน์*, 44(3), 77-110.
- จรัส สุวรรณมาลา. (2538). *การบริหารงานคลังสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จำเริญ สุภาคำ. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติดยาบ้าของผู้ค้า ที่เป็นนักโทษเด็ดขาดในเรือนจำพื้นที่เขต 5 ในประเทศไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 5(1), 1-10.
- นิติรัฐ พัสรพินิจจังหวัด. (2552). *การบังคับใช้กฎหมายยาเสพติด ศึกษาในกรณีการปราบปรามผู้กระทำความผิดยาเสพติดรายสำคัญ*. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์).คณะนิติศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2553). *ความรู้และแนวทางการป้องกันและปราบปรามแก้ไขปัญหายาเสพติด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2557). *แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี 2558*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2562). *ความรู้และแนวทางการป้องกันและปราบปรามแก้ไขปัญหายาเสพติด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2563). *ความรู้และแนวทางการป้องกันและปราบปรามแก้ไขปัญหายาเสพติด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

สุพัฒน์ อีรเวชเจริญชัย. (2543). *ยาและสิ่งเสพติดให้โทษ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

โสภา ชปิลมันน์. (2543). *อาชญากรรม : ปัญหาที่ควรแก้ไขในสังคมปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.